

JURIDISKA FAKULTETEN
vid Lunds universitet

Isabella Krvavac

Ryms det anticipatoriska självförsvaret inom ramen för en tredje stats suveränitet?

LAGF03 Rättsvetenskaplig uppsats

Kandidatuppsats på juristprogrammet
15 högskolepoäng

Handledare: Marja-Liisa Öberg

Termin: VT 2020

Innehåll

SUMMARY	1
SAMMANFATTNING	2
FÖRKORTNINGAR	3
1 INLEDNING	4
1.1 Bakgrund	4
1.2 Syfte och frågeställningar	5
1.3 Avgränsning	5
1.4 Metod	6
1.5 Material	7
1.6 Disposition	8
2 TARGETED KILLINGS ENLIGT <i>JUS AD BELLUM</i>	9
2.1 Förutsättningar i mellanstatliga konflikter	9
2.1.1 Suveränitets- och non-interventionsprincipen	10
2.1.2 Våldsförbudet i art. 2(4) FN-stadgan	11
3 SJÄLVFÖRSVAR ENLIGT <i>JUS AD BELLUM</i>	12
3.1 Rätten till självförsvar i art. 51 FN-stadgan	12
3.2 Anticipatoriskt självförsvar	13
3.2.1 Enligt FN-stadgan	13
3.2.2 Enligt internationell sedvanerätt	15
3.2.3 Enligt judiciella avgöranden	17
3.3 Tolkning och tillämpning av den anticipatoriska självförsvarsrätten	18
3.3.1 Omedelbarhet	18
3.3.2 Nödvändighet	19
3.3.3 Proportionalitet	19
4 ANTICIPATORISKT SJÄLVFÖRSVAR I FÖRHÅLLANDE TILL EN ANNAN STATS SUVERÄNITET	20
4.1 Parterna i en internationell väpnad konflikt	21
4.2 En tredje stats ställning	21
4.2.1 Aktiv involvering	22
4.2.2 Passiv involvering	22
4.2.3 Ingen involvering	22

Neutralitet	23
5 AVSLUTANDE ANALYS OCH DISKUSSION	25
KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	27
RÄTTSFALLSFÖRTECKNING	32

Summary

The year 2020 started with Soleimani, the Iranian general, being killed in an American drone attack. The attack raised the question of anticipatory self-defence and its legitimacy, which has been a controversial subject ever since the time of Hugo Grotius.

The prohibition of the use of force in art. 2(4) of the UN Charter is the basis of all international conflicts, but some use of force can be justified in situations of self-defence. The characteristics of an exception indicate a restrictive application of self-defence. While the legality of anticipatory self-defence requires an extensive interpretation, as the point in time of the use of force is set to an anticipated armed attack. Self-defence through extraterritorial drone attacks also implies a cross-border element, which means that self-defence is dependent on another state's sovereignty.

International customary law and art. 51 of the UN Charter determines that the doctrine of anticipatory self-defence can be considered applicable law. The *Nicaragua* case concludes that states have an inherent right to self-defence, as of its customary standing. Furthermore, the principles of necessity, proportionality and immediacy emerge from customary law. The legality of anticipatory self-defence requires that an armed attack, or at least the threat of an armed attack, is imminent. The condition interacts with the customary principles, as the action of self-defence needs to be immediate about the attack.

In a conflict between states self-defence can be practiced on the territory of a third state. Targeted killings through drone attacks can amount to anticipatory self-defence in breach of the prohibition of the use of force, the principle on non-intervention and the principle of sovereignty. Therefore, the victim state's self-defence needs to be justified following the customary principles of necessity, proportionality and immediacy. A third state's position in a conflict also affects the other state's right to self-defence, as anticipatory self-defence fits within the limits of a third state's sovereignty. A consenting third state always affects the right of self-defence, which is also true if a state has not taken a stance in the conflict or is neutral and unable or unwilling to prevent an aggressor state from operating its territory. In these circumstances a victim state is not in breach of the fundamental principles in international law – in regard to the third state. The action of anticipatory self-defence still needs to be justified following the customary principles, however only in concern to the aggressor state.

Sammanfattning

År 2020 inleddes med att den iranska generalen Soleimani dödades i en amerikansk drönarattack. Attacken lyfte frågan om det ständigt aktuella anticipatoriska självförsvaret och dess legitimitet, vilket har varit ett kontroversiellt ämne sedan Hugo Grotius tid.

Det allmänna våldsförbudet i art. 2(4) FN-stadgan är utgångspunkten för alla internationella konflikter, men ett visst våld kan rättfärdigas i självförvarssituationer. Kännetecknande för undantagsregler är att de tillämpas restriktivt. Det anticipatoriska självförsvarets legalitet kräver dock en extensiv tolkning av självförvar, då tidpunkten för våld flyttas fram till en förväntad väpnad attack. Självförvar genom extraterritoriella drönarattacker innebär också ett gränsöverskridande, vilket betyder att självförvarsrätten villkoras en annan stats suveränitet.

Internationell sedvanerätt och art. 51 FN-stadgan fastställer att doktrinen om anticipatoriskt självförvar kan anses utgöra gällande rätt. I avgörandet *Nicaragua* konstateras stater inneboende rätt till självförvar och dess sedvanerättsliga status. Ytterligare framkommer även principerna om nödvändighet, proportionalitet och omedelbarhet från sedvanerätten. För självförsvarets legalitet krävs att det väpnade angreppet, eller åtminstone hot om angrepp, är överhängande. Kravet samspelar med de sedvanerättsliga principerna, eftersom självförvarsåtgärden bör ske i omedelbar anslutning till angreppet.

I en konflikt mellan stater kan självförvar utövas på en tredje stats territorium. *Targeted killings* genom drönarattacker kan utgöra anticipatoriskt självförvar som står i strid med det allmänna våldsförbudet, non-interventions- och suveränitetsprincipen. En offerstats självförvar måste således alltid kunna rättfärdigas i enlighet med de sedvanerättsliga principerna om nödvändighet, proportionalitet och omedelbarhet. Beroende på en tredje stats ställning i konflikten så påverkas även offerstatens självförvar, vilket följer av att det anticipatoriska självförsvaret ryms inom en tredje stats suveränitet. Om en tredje stat samtycker till en attack så påverkas alltid självförvarsrätten, samt om en stat som inte har tagit ställning i konflikten eller är neutral också anses oförmögen eller ovillig att hindra angreppsstaten från att operera på territoriet. I dessa fall bryter offerstatens självförvar inte mot de grundläggande principerna inom folkrätten – i förhållande till den tredje staten. Självförvarsåtgärden måste fortfarande rättfärdigas med hänsyn till de sedvanerättsliga principerna, dock endast i förhållande till angreppsstaten.

Förkortningar

FN-stadgan

ICJ

ICJ-stadgan

ICRC

VCLT

Förenta nationernas stadga

Internationella domstolen

Stadga för den Internationella domstolen

Internationella Rödakorskommittén

1969 års Wienkonvention om traktaträtt

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Klockan 00.47 den tredje januari 2020 dödades den iranska toppgeneralen Qassem Soleimani i en amerikansk drönarattack. Attacken ägde rum vid Baghdads flygplats och dödade totalt tio personer, där bland en irakisk milisledare.¹ Politiskt, etiskt och rättsligt har attackens legitimitet ifrågasatts, framförallt p.g.a. den extensiva tillämpningen av självförsvarsrätten.²

Amerikanerna har sedan invasionen i Irak sett Soleimani som en fiende, men spänningar mellan USA och Iran går tillbaka till *Tehran Hostages* 1979.³ Den amerikanska ambassaden i Teheran stormades av islamistiska studenter, vilka höll diplomater som gisslan för att markera missnöje mot USA och för att stötta den iranska revolutionen.⁴ Vidare har spänningarna frodats under president Trumps administration och konflikten har utvecklats i samband med den ökade användningen av drönare. Från amerikanskt håll betonades att attacken mot Soleimani utfärdades för att hindra krig och inte för att inleda ett. Den amerikanska uppfattningen delades dock inte av de attackerade staterna, som påtalade kränkningen av Iraks suveränitet och attackens illegitimitet.⁵

I ett officiellt uttalande från det amerikanska Försvarsdepartementet framgår att attacken syftade till att hindra framtida iranska attacker, och att president Trump auktoriserade stridsåtgärden för att skydda amerikanska liv och intressen.⁶ USA åberopade därför självförsvar enligt art. 51 i FN-stadgan för att rättfärdiga attacken. I art. 51-brevet tydliggjorde USA att agerandet var ett svar på Soleimanis attacker och dödandet av hundratals amerikaner. I brevet förklaras att situationen mellan länderna eskalerade redan i juni 2019 när det Islamiska revolutionsgardet sköt ner en amerikansk drönare, som ska ha befunnit sig i internationellt luftrum. Även revolutionsgardets allierade miliser var inblandade i attacker mot amerikanska trupper, som i december 2019 när milisen dödade en civil amerikan och skadade flera på den irakiska basen. USA reagerade med att attackera och döda måltavlor i Irak och

---

¹ Baker m.fl., The NY Times.

² Chung, Reuters.

³ Garamone, U.S. Dept. of Defense.

⁴ *Tehran*, para. 17 och 59.

⁵ Bergman m.fl., The NY Times.

⁶ U.S. Dept. of Defense, "Immediate release: Statement by the Department of Defense".

Syrien.⁷ Amerikanska trupper har sedan 2014 befunnit sig på Iraks baser, efter en formell inbjudan av landets regering att tillsammans bekämpa IS.⁸

Åberopandet av självförsvar är i linje med USA:s vidhållna syn på preventivt självförsvar, vilken tog form efter den 11 september 2001 med efterföljande resolutioner.⁹ I samband med USA:s krig mot terrorismen utvecklades krigföringsmetoden *targeted killings*, ett avsiktligt dödande av en förvald person, som ofta sker genom drönarattacker.¹⁰ Metoden har i flera sammanhang rättfärdigats eller försökt att rättfärdigas med hänsyn till självförsvarsrätten, men huruvida dessa politiska ståndpunkter är förenliga med folkrätten ska undersökas.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med uppsatsen är att undersöka i vilken mån en stats suveränitet begränsar en annan stats rätt till anticipatoriskt självförsvar. Huvudfrågeställningen består av att analysera det anticipatoriska självförsvarets räckvidd inom ramen för en tredje stats suveränitet, för att konstatera huruvida den tredje statens ställning i konflikten påverkar en offerstats möjlighet att utöva självförsvar genom *targeted killings* med drönare. För att kunna besvara forskningsfrågan ställs även delfrågor om innebörden av *targeted killings*, anticipatoriskt självförsvar och statssuveränitet.

1.3 Avgränsning

Rätten till självförsvar och särskilt anticipatoriskt självförsvar är några av de mest omdiskuterade ämnena inom folkrätten. Kontroversen rör framförallt huruvida stater får använda våld vid en anteciperad väpnad konflikt – och vilket våld som i sådana fall får användas. Drönarattacken mot Soleimani konkretiserar *targeted killings* vid anticipatoriskt självförsvar, vilket tydliggör polariseringen mellan en stats inneboende rätt till självförsvar och en annan stats odelbara suveränitet. En tredje stats ställning i konflikten kan därför vara av betydelse för angreppsstatens legalitet- och legitimitetssökande.

---

⁷ UN, Security Council, *United States Mission to the United Nations* (2020).

⁸ UN, Security Council, S/2014/691 (2014); UN, Security Council, S/2014/440 (2014).

⁹ Gray s. 200–202; UN, Security Council resolutions S/RES/1368 (2001) och S/RES/1373 (2001).

¹⁰ Casey-Maslen, s. 598–600.

I uppsatsen kommer enbart den legala aspekten av rätten till krig att behandlas, genom att undersöka på vilket territorium och under vilka förutsättningar det anticipatoriska självförsvaret kan anses rättfärdiga våld.

För att fullständigt kunna bedöma legaliteten av *targeted killings*, genom drönerattacker, vid anticipatoriskt självförsvaret bör såväl rätten till krig, *jus ad bellum*, som rätten i krig, *jus in bello*, behandlas. Regelverken kompletterar varandra men är likväl separata, och åtskillnadsprincipen förtydligar att en aggression kan vara i strid med *jus ad bellum* men samtidigt kan exv. en måltavla valts i enlighet med *jus in bello*.¹¹ Metoden *targeted killings* med medlet drönare är det självförsvaret som åsyftas i uppsatsen, vilket typiskt sätt hör till *jus in bello*. Självförsvaret specificeras dock eftersom det betonar det gränsöverskridande momentet, vilket påverkar *jus ad bellum*. Uppsatsen avgränsas således till att behandla *jus ad bellum* för att möjliggöra en fördjupning av de territoriella faktorerna vid självförsvaret.

Till följd av *jus ad bellum*-begränsningen undersöks enbart det mellanstatliga våldet, eftersom stater är bundna av FN-stadgan. Icke-statliga aktörer i väpnade konflikter kan också träffas av regelverket men berörs inte p.g.a. utrymmesskäl. Istället betonas det anticipatoriska självförsvarets olika skolor och tolkningar av art. 51 FN-stadgan samt den internationella sedvanerätten. Det är dock utifrån en allmänrådande syn på anticipatoriskt självförsvaret som en stats intresse att försvara sig ställs mot en annan stats intresse att behålla sin suveränitet.

1.4 Metod

För att besvara forskningsfrågan används den rättsdogmatiska metoden, vilken generellt utgår ifrån en frågeställning. I enlighet med metoden redogörs uppsatsens syfte, att undersöka legaliteten och räckvidden av extraterritoriell *targeting* vid anticipatoriskt självförsvaret, genom lagstiftning, praxis och doktrin.¹² Forskningsfrågan sätter ramarna för uppsatsen och all information som har framförts anknyter till den analytiska frågan, gällande hur suveränitetsprincipen eventuellt kan begränsa en annan stats rätt att försvara sig. För att konkretisera abstrakta rättsregler och möjliggöra tillämpning i det enskilda fallet så tar rättsdogmatiken fäste i de rättskällor som anses utgöra gällande rätt.¹³

---

¹¹ Sloane, s. 50.

¹² Kleineman, s. 21–23.

¹³ Ibid., s. 21 och 25–26.

1.5 Material

I det inledande bakgrundskapitlet har främst The New York Times använts för att illustrera dagsaktuella händelser, till följd av den detaljerade rapporteringen och "[the] worldwide reputation for thoroughness"¹⁴. Dock medför rapportering av infekterade internationella konflikter, särskilt där det egna landet är part, en risk för partiskhet. Risken motiverade likväl inget annat val av nyhetskälla, framförallt p.g.a. oberoende källors samstämmighet.

Anticipatoriskt självförsvar, *targeted killings* och drönarattacker är väl omskrivna i doktrin, vilket har skapat en utmaning avseende avgränsningen av material. Avgränsningen har tagit fäste vid den etablerade tolkningsmetoden folkrättens källor. Folkrättens källor har sin utgångspunkt i art. 38(1) Internationella domstolens stadga (ICJ-stadgan) och anses reflektera samtliga internationella förhållanden. Enligt artikeln är de primära källorna internationella avtal, internationell sedvanerätt och allmänna rättsgrundsatser.¹⁵ Sedvanerätten förutsätter statspraxis samt *opinio juris*, och är särskilt viktig inom folkrätten eftersom det binder alla stater med få undantag. Att fastställa det subjektiva elementet *opinio juris*, staternas egen övertygelse att en förpliktelse är rättsligt bindande, kommer med svårigheter. En *opinio juris* kan endast påvisas genom staters agerande eller brist på agerande, och sådana indicier kräver tolkning i sitt sammanhang.¹⁶ I art. 38(1) ICJ-stadgan nämns även judiciella avgöranden och doktrin, d.v.s. subsidiära rättskällor som används för att utröna gällande rätt¹⁷ och som endast är bindande för parterna i det enskilda fallet.¹⁸

För att tolka det som framkommer i de primära rättskällorna används ICJ:s avgöranden, vilka till viss del kan anses utgöra sedvanerätt, men framförallt har doktrin använts för att underbygga en analys. Angående den internationella sedvanerätten nämns *Caroline*-fallet för att kortfattat sätta självförsvarsrätten i ett historiskt sammanhang. I anslutning till detta beaktas även viss statspraxis, framförallt för utreda huruvida en *opinio juris* kan anses föreligga efter 11 september-attackerna. Därefter undersöks judiciella avgöranden, så som *Nicaragua*-fallet. Fastän avgörandet inte berör det anticipatoriska självförsvaret fastställs diverse faktorer som internationell sedvanerätt.

---

¹⁴ Yale Poorvu Center, "Scholarly vs. Popular Sources".

¹⁵ Linderfalk, s. 26–27.

¹⁶ Ibid., s. 28–30.

¹⁷ Ibid., s. 26–27.

¹⁸ Dixon, s. 45.

Doktrin utgör en stor del av uppsatsen, för att ge såväl kontext till frågeställningarnas centrala problematik som en grundläggande förståelse av det internationella rättssystemet.

Tolkningsmedlet har huvudsakligen använts i syfte att utforska den generella synen på anticipatoriskt självförsvar och på en tredje stats ställning i konflikter. Ytterligare har rapporter från bl.a. Internationella Rödakorskommittén (ICRC) möjliggjort fördjupning inom relativt snäva områden. I egenskap av opartiskhet, neutralitet och oberoende¹⁹ bär ICRC ett högt anseende, vilket förstärks av publikationerna. Som nämnt är doktrin endast en sekundär rättskälla och det bör betonas att det inte är den enskilde författaren utan analysens logik som medför att doktrinen anses vara ett relevant tolkningsmedel.²⁰ Avvägningar gällande doktrin har därför gjorts med avseende på tillförlighet och samstämmighet, vid sidan av författarens anseende.

1.6 Disposition

I det andra kapitlet introduceras de centrala begreppen *targeted killings* och *jus ad bellum*. Utifrån begreppen ges läsaren en överblick av ämnet och därefter följer en redogörelse av utgångspunkterna i en mellanstatlig konflikt – suveränitetsprincipen, non-interventionsprincipen och FN-stadgans våldsförbud. Vidare ägnas följande avsnitt åt att analysera rätten till självförsvar, med betoning på det anticipatoriska självförsvaret som utreds med hjälp av folkrättens källor. Uppsatsens fjärde kapitel består av att utreda räckvidden av anticipatoriskt självförsvar genom *targeted killings* i förhållande till staters suveränitet. Kapitlet koncentreras till parterna i konflikten och hur en stats ställning kan påverka förhållandet mellan de två skilda intressena självförsvar och suveränitet. I vissa fall utövas anticipatoriskt självförsvar direkt mot staten i konflikten medan i andra fall äger våldet rum på en tredje stats territorium, och det är särskilt den tredje statens ställning som behandlas i uppsatsen. Slutligen analyseras presenterade fakta och forskningsfrågan besvaras. Det femte och sista kapitlet avslutas med analys och slutsats.

---

¹⁹ ICRC, ”The ICRC’s Mandate and Mission”.

²⁰ Kleineman, s. 33–34.

2 Targeted killings enligt *jus ad bellum*

Målinriktat eller riktat dödande, *targeted killings*, är en krigföringsmetod som kan utföras med olika instrument. Nils Melzer har definierat begreppet *targeted killings* enligt fem kriterier. Definitionen konstaterar att dödligt våld måste ha använts, mot en eller flera individer. Våldet ska ske med ett uppsåt att döda, och inte endast vara vårdslöst. Vidare ska individen som utsätts för det dödliga våldet vara specifikt utvald och inte i fysiskt förvar hos angriparen. Slutligen ska våldet hänföra sig till ett folkrättsligt subjekt.²¹

I uppsatsen åsyftas *targeted killings* genom beväpnade drönare under mänsklig kontroll, s.k. *unmanned combat aerial vehicles*.²² Många av drönarnas funktioner är automatiserade men identifiering av måltavlan och attacken styrs av en individ.²³ Drönare har effektiviserat *targeted killings*, vilket har bidragit till en exponentiell ökning av det internationella våldet.²⁴ Vidare saknas det anledning att behandla drönare på ett annat sätt än andra vapensystem,²⁵ eftersom de inte förbjuds särskilt i internationella traktat eller sedvanerätten.²⁶ Dock skulle användningen av drönare i form av *targeted killings* kunna ha en särskild betydelse i förhållande till en tredje stats suveränitet, vilket kommer att utredas i de följande kapitlen.

2.1 Förutsättningar i mellanstatliga konflikter

En extraterritoriell drönarattacks legalitet bedöms i förhållande till den tredje statens suveränitet, i enlighet med *jus ad bellum*. *Targeted killings* utgör ett hot mot våldsförbudet i art. 2(4) FN-stadgan och attacken kräver därför rättfärdigande genom antingen den tredje statens samtycke, säkerhetsrådets auktorisering eller den inneboende rätten till självförsvar.²⁷ För att ge en kontext till självförsvarsrätten ska suveränitetsprincipen, non-interventionsprincipen och våldsförbudet introduceras i nästkommande avsnitt.

---

²¹ Melzer (2008) s. 3–5.

²² Nationalencyklopedin, drönare.

²³ Pejic, s. 2.

²⁴ Melzer (2013) s. 7.

²⁵ Schmitt (2011) s. 2.

²⁶ Pejic, s. 3–4.

²⁷ Melzer (2013) s. 22.

2.1.1 Suveränitets- och non-interventionsprincipen

I art. 2(1) FN-stadgan fastställs principen om staternas suveräna likställighet, suveräniteten är odelbar och alla stater är suveräna i samma utsträckning.²⁸ Sedan den westfaliska freden år 1648 anses suveränitet och territoriell integritet vara grundläggande principer i folkrätten, vilka ger staterna en närmast full kontroll över sitt territorium.²⁹ Statspraxis på området fastställer suveränitetsprincipens fundamentala karaktär, där bl.a. staters respekt för den territoriella överhögheten anses vara avgörande för goda internationella relationer.³⁰

Suveränitet ger staterna en oinskränkt kontroll över ett territorium och anses därför vara den mest extensiva formen av jurisdiktion i folkrätten. Suveräniteten är absolut och fullständig, med undantag för eventuella begränsningar som generellt sker genom statens samtycke.³¹ Till och med när det handlar om att hindra ett pågående folkmord kan agerandet ifrågasättas p.g.a. statssuveräniteten.³² När en stat inskränker på en annan stats suveränitet genom våld anses det utgöra en aggressionshandling,³³ även om agerandet sker för att stoppa grova folkrättskränkningar.

Staters territoriella suveränitet kommer följaktligen med rättigheter och skyldigheter. Rätten att avgöra vem som får vistas och vad som får ske på territoriet möts av skyldigheten att kontrollera territoriets användning av samtliga aktörer.³⁴ Ytterligare en aspekt är självbestämmanderätten, vilken omfattar såväl politiska, sociala som ekonomiska beslut. Rätten till självbestämmande korresponderar mot en skyldighet att respektera andra staters suveränitet. Staters skyldighet att inte vidta åtgärder som inskränker en annan stats suveränitet följer av non-interventionsprincipen. Om en stat inte har samtyckt till en annan stats närvaro på dess territorium är all intervention förbjuden, direkt som indirekt. ICJ har i *Nicaragua*-fallet konstaterat att non-interventionsprincipen, vilken följer av suveränitetsprincipen, är en del av internationell sedvanerätt.³⁵

---

²⁸ Linderfalk, s. 23; FN-stadgan, art. 2.1.

²⁹ Schmitt (2011) s. 4–5.

³⁰ Schwarzenberger, s. 225–226.

³¹ Dixon, s. 161.

³² Schmitt (2011) s. 4–5.

³³ UN, General Assembly resolution A/RES/3314 (XXIX) (1974).

³⁴ Linderfalk, s. 17–18.

³⁵ *Ibid.*, s. 21–23; *Nicaragua*, para. 202–205.

2.1.2 Våldsförbudet i art. 2(4) FN-stadgan

Utgångspunkten för våld mellan stater är art. 2(4) FN-stadgan, som konstaterar ett absolut våldsförbud för all våldsanvändning enligt följande ordalydelse:

All Members shall refrain in their international relations from the threat or use of force against the territorial integrity or political independence of any state, or in any other manner inconsistent with the Purposes of the United Nations.³⁶

Stater ska i enlighet med artikeln avvärja sig militärt våld (*use of force*). Allt faktiskt mellanstatligt våld omfattas av förbudet, dock åsyftas mer än enbart ekonomiska eller politiska påtryckningar. Även om diverse påtryckningar inte omfattas av art. 2(4) FN-stadgan skulle agerandet kunna strida mot non-interventionsprincipen.³⁷

Våldsförbudet utgör internationell sedvanerätt och binder alla stater, vilket bekräftades i *Nicaragua* genom att fastställa en generell *opinio juris* rörande förbudets bindande karaktär. Det finns dock en diskrepans mellan förbudets status och staters agerande, framförallt p.g.a. det militära våldet. Våldsanvändning innebär inte nödvändigtvis att den legala normen är förlegad, eftersom stater i konflikter också enhälligt erkänner förbudets ställning genom att åberopa självförsvarsrätten.³⁸ Oavsett staters agerande är art. 2(4) en *jus cogens*-norm, såväl tvingande som universellt tillämplig. Dock anses endast kärnan i våldsförbudet, och inte hot om våld, vara tvingande.³⁹

---

³⁶ FN-stadgan, art. 2(4).

³⁷ Linderfalk, s. 203–205.

³⁸ Dinstein, s. 100–102.

³⁹ *Ibid.*, s. 110–111; *Nicaragua*, para. 190.

3 Självförsvar enligt *jus ad bellum*

Till det absoluta våldsförbudet finns undantag, när en åtgärd auktoriseras av FN:s säkerhetsråd och när rätten till självförsvar inträder. Undantagen begränsar förbudets räckvidd men får inte misstas för otillåtna avvikelser i förhållande till en *jus cogens*-norm. En del av FN-stadgan utgörs av undantagen, vilka anses forma våldsförbudets omfattning, medan avvikelser strider mot art. 2(4).⁴⁰

3.1 Rätten till självförsvar i art. 51 FN-stadgan

Enligt art. 51 FN-stadgan har stater en inneboende rätt till självförsvar, men rätten att agera defensivt är begränsad.

Nothing in the present Charter shall impair the inherent right of individual or collective self-defence if an armed attack occurs against a Member of the United Nations, until the Security Council has taken measures necessary to maintain international peace and security. Measures taken by Members in the exercise of this right of self-defence shall be immediately reported to the Security Council and shall not in any way affect the authority and responsibility of the Security Council under the present Charter to take at any time such action as it deems necessary in order to maintain or restore international peace and security.⁴¹

För att rätten till självförsvar ska inträda krävs ett väpnat angrepp, vilket bör jämföras med våldsförbudets *use of force*. Endast i händelse av en väpnad attack, som kräver ett mer storskaligt våld, får en stat på egen hand initiera våld i strid med art. 2(4).⁴² Våld bör bara användas fram till dess att säkerhetsrådet agerar, vilket också markerar självförsvarets subsidiära karaktär.⁴³ Den stat som utövar självförsvar måste, oberoende av försvarets legalitet, rapportera dessa åtgärder till FN:s säkerhetsråd.⁴⁴ ICJ fastställde i *Oil Platforms* att offerstaten, som åberopar rätten till självförsvar, har bevisbördan gällande existensen av ett väpnat angrepp.⁴⁵

---

⁴⁰ Dinstein, s. 110–111; *Nicaragua*, para. 190.

⁴¹ FN-stadgan, art. 51.

⁴² Dinstein, s. 197.

⁴³ Henriksen, s. 278–279; FN-stadgan, art. 51.

⁴⁴ FN-stadgan, art. 24(1) och art. 51.

⁴⁵ *Oil Platforms*, para. 57.

3.2 Anticipatoriskt självförsvar

Enligt art. 51 FN-stadgan inträder självförsvarsrätten när ett väpnat angrepp äger rum men samtidigt tyder staters agerande på att självförsvar tolkas och används mer extensivt. Desto tidigare en stat tillåts försvara sig mot potentiella hot, desto svårare blir det att upprätthålla internationell fred. Om anticipatoriskt självförsvar ska utövas bör det ske under särskilda omständigheter, varför det är viktigt att särskilja anticipatoriskt från preventivt självförsvar.⁴⁶ Det preventiva självförsvaret syftar till att förebygga attacker, d.v.s. undanröja möjligheten till en attack genom att eliminera potentiella hot, vilket står i strid med artikelns ordalydelse. Gällande det anticipatoriska självförsvaret ställs däremot krav på att hotet om attack ska vara överhängande. Den generella konsensusen är att anticipatoriskt självförsvar, genom kravet på överhängande hot, anses förenligt med det internationella regelverket.⁴⁷

3.2.1 Enligt FN-stadgan

För att fastställa den riktiga innebörden av art. 51 FN-stadgan krävs tolkning, i enlighet med 1969 års Wienkonventionen om traktaträtten (VCLT). De tillämpliga tolkningsmedlen är artiklarna 31–33, vilka utgör internationell sedvanerätt.⁴⁸ I förevarande fall finns två versioner av art. 51 som står i strid med varandra. Den franska versionen kan förstås som att det räcker att det väpnade angreppet planeras, och inte att angreppet måste ha ägt rum, varför versionen anses mer tillåtande. Den engelska översättningen är mer restriktiv, då ordalydelsen anses utesluta anticipatoriskt självförsvar.⁴⁹ Alla FN:s officiella språk bär samma rättsliga ställning, varför vidare tolkning av art. 51 är nödvändig.⁵⁰

[...] if an *armed attack occurs* against a Member of the United Nations [...].

[...] dans le cas où un Membre des Nations Unies est l'*objet d'une agression armée* [...].⁵¹

I art. 31 VCLT konstateras att det konventionella språkbruket ska vara avgörande i hur en traktat tolkas, och språkbruket möjliggör en tillåtande och en restriktiv hållning till art. 51. Av den franska versionen följer att självförsvarsrätten inträder när en medlemsstat är ”föremål för

⁴⁶ Henriksen, s. 275–276 jfr Gray, s. 159.

⁴⁷ Ibid, s. 275–276.

⁴⁸ Linderfalk, s. 93–94; VCLT, art. 31.

⁴⁹ Malanczuk, s. 311–312.

⁵⁰ FN-stadgan, art. 111.

⁵¹ FN-stadgan, art. 51 [mina kursiveringar].

en väpnad aggression” istället för ett ”väpnat angrepp”.⁵² Under artikelns inledande förhandlingar användes aggressionsbegreppet men definitionssvårigheter ledde till att begreppet ersattes av ”väpnat angrepp”.⁵³ Begreppen är närbesläktade och har använts synonymt,⁵⁴ dock är definitionerna endast överlappande. En aggressionshandling är ett vidare begrepp och omfattar väpnade angrepp.⁵⁵ Att den franska versionen använder ”väpnad aggression” framstår därför som särskilt tvetydigt.

I samband med att ett väpnat angrepp har ägt rum, eller att en väpnad aggression planeras, lyfts frågan om självförsvarets inneboende karaktär. Å ena sidan framförs den restriktiva användningen av självförsvaret, som måste föregås av en väpnad attack. Å andra sidan betonas självförsvarets inneboende karaktär, d.v.s. att art. 51 inte ger en rätt till självförsvaret eftersom det redan är ett naturligt inslag i staters struktur. Om syftet var att begränsa självförsvarets räckvidd så menar förespråkare av den tillåtande tolkningen att detta skulle skett explicit. En alternativ tolkning är att art. 51 förtydligar staters inneboende rätt till självförsvaret, vilket exemplifieras med väpnade angrepp, lösningen är dock svårförenlig med artikelns struktur.⁵⁶

Jämsides artikelns ordalydelse ska även sammanhang beaktas, d.v.s. FN-stadgans ändamål och syfte⁵⁷, vilket kan ges allt större betydelse eftersom språkbruket inte ger klarhet. Till sammanhanget hör att art. 51 är ett undantag till våldsförbudet. Enligt generella tolkningsregler ska undantag till principer, och särskilt *jus cogens*-normer, tolkas restriktivt.⁵⁸ Att självförsvarsrätten begränsas av FN:s säkerhetsråd talar också för en restriktiv tolkning.⁵⁹

Ytterligare en faktor är placeringen av art. 51. Inledningsvis var självförsvarsrätten placerad i kapitel VIII om regionala avtal, men för att utöka räckvidden hamnade artikeln i kapitel VII om åtgärder vid hot mot freden. Ändringen kan tyda på att syftet med art. 51 är en extensiv tolkning.⁶⁰

---

⁵² Brownlie, s. 275.

⁵³ Foreign Relations of the United States, Diplomatic Papers, s. 692 och 700.

⁵⁴ UNCIO, Vol. XII, s. 687.

⁵⁵ *Nicaragua*, para. 195.

⁵⁶ Bordelon, s. 122–124.

⁵⁷ VCLT, art. 31.

⁵⁸ Se Malanczuk, s. 312.

⁵⁹ Bordelon, s. 124–125; FN-stadgan, art. 51.

⁶⁰ Brownlie, s. 274.

Syftet med FN-stadgan är att vidhålla internationell fred och säkerhet,⁶¹ varför legitim våldsanvändning begränsas genom våldsförbudet, säkerhetsrådet och återhållsamt självförsvar. Syftet framkommer även i FN-stadgans förord⁶² och andra supplementära tolkningsmedel, vilket bekräftar en restriktiv användning av art. 51. Staten är skyldig att uttömma alla fredliga medel innan självförsvar brukas och om självförsvarsrätten utövas bär staten bevisbördan för att våldet är legitimt.⁶³ Det kan således argumenteras för att det anticipatoriska självförsvaret följer av art. 51 FN-stadgans franska ordalydelse, men i enlighet med det föreskrivna ändamålet att behålla fred verkar den engelska artikeln också vara den vedertagna bestämmelsen.⁶⁴

3.2.2 Enligt internationell sedvanerätt

Den internationella sedvanerätten definieras som ett bevis på allmän praxis, vilken anses accepterad som gällande rätt.⁶⁵ Det krävs att staternas egen övertygelse, *opinio juris*, resulterar i att rättigheten utövas allmänt, är utbredd i tiden och anses sammanhängande.⁶⁶ Självförsvarsrätten utgör internationell sedvanerätt, dock har det anticipatoriska självförsvaret inte berörts i domstol eftersom parter i konflikter sällan åberopar det utvidgade självförsvaret som rättfärdigandegrund.⁶⁷

Historiskt sett är anticipatoriskt självförsvar inte en ny företeelse. Förespråkare för doktrinen betonar att självförsvarsrätten föregick FN-stadgan, genom att hänvisa till *Caroline*-fallet från 1837.⁶⁸ För att stödja det kanadensiska upproret mot den brittiska kronan transporterade det amerikanska ångfartyget *Caroline* beväpnade män och diverse förnödenheter. De brittiska trupperna svarade med att attackera fartyget på amerikanskt territorium, vilket utgjorde ett anteciperat hot enligt brittena. Generellt anses dock inte fallet föranleda en rätt till anticipatoriskt självförsvar, men de sedvanerättsliga principerna om nödvändighet, proportionalitet och omedelbarhet härrör från *Caroline*.⁶⁹

---

⁶¹ FN-stadgan, art. 1(1).

⁶² FN-stadgan, "[...] to save succeeding generations from the scourge of war [...]".

⁶³ Bordelon, s. 125.

⁶⁴ Brownlie, s. 275.

⁶⁵ ICJ-stadgan, art. 38(1)(b).

⁶⁶ Henriksen, s. 25–26.

⁶⁷ *Nicaragua*, para. 174; se exv. *Nicaragua*, para. 194.

⁶⁸ Gray, s. 157–158.

⁶⁹ Murphy, s. 711–714 och Shaw, s. 1024–1025 och 1030.

Det är likväl sedvanerätten, vilken påverkas av enskilda staters ageranden, som utgör det starkaste argumentet för anticipatoriskt självförsvar.⁷⁰

Före 11 september-attackerna förkastades det utvidgade självförsvaret, därför är främst staters agerande efter attackerna av betydelse. Praxis saknar generellt uttryckliga åberopanden av anticipatoriskt självförsvar som rättfärdigandegrund, även om självförsvaret ägde rum för att förebygga anteciperade hot. Stater stödde sig endast på doktrinen om det var självklart att en väpnad attack inte förelåg, annars åberopades traktatbestämmelsen med en extensiv tolkning av ett väpnat angrepp. Motviljan att åberopa självförsvaret indikerar en tvivelaktighet rörande doktrинens status. Att en rättfärdigandegrund är kontroversiell och inte åberopas innebär dock inte nödvändigtvis att den anses olaglig. Förespråkare för doktrinen menar att om självförsvar vidtas vid ett anteciperat hot utgör det, oavsett åberopande, ett anticipatoriskt självförsvar.⁷¹

Efter den elfte september invaderades Afghanistan, *Operation Enduring Freedom*, och Irak, *Operation Iraqi Freedom*, som en del av USA:s krig mot terrorismen. Invasionerna har fått olika reaktioner av omvärlden. USA:s attack mot Al-Qaida, vilket var ett svar på 11 september-attackernas väpnade angrepp, ansågs bära internationell legitimitet.⁷² Legitimiteten grundas i *unable or unwilling*-doktrinen som utvecklade synen på självförsvar mot icke-statliga aktörer. Doktrinen öppnade upp en möjlighet för att utöva självförsvar mot sådana aktörer som Al-Qaida, under förutsättning att den stat som aktören opererar i anses oförmögen eller ovillig att skydda sitt territorium. I en sådan situation kan staten behöva tolerera intervention för att eliminera hotet, vilket var fallet för Afghanistan.⁷³ I jämförelse har attacken mot Irak blivit starkt kritiserad, då USA grundade sin självförsvarsrätt på att Irak skulle ha kärnvapen, på icke-tillämpliga resolutioner och då USA agerade utan säkerhetsrådets godkännande.⁷⁴ Efter invasionen i Irak är det tydligt att preventivt självförsvar inte accepteras. En *opinio juris* gällande det anticipatoriska självförsvaret är dock svårligen hävdad, utifrån såväl staters reaktioner som deras fortsatta agerande.⁷⁵

---

⁷⁰ Henriksen, s. 272–273.

⁷¹ Gray, s. 170–171.

⁷² Ibid s. 200–202.

⁷³ Henriksen, s. 274–275.

⁷⁴ Gray, s. 200–202.

⁷⁵ Ibid, s. 248–250.

Trots den nämnda praxis och ICJ:s försiktiga inställning till att behandla doktrinen så finns även tydligt stöd för det anticipatoriska självförsvaret. Generalsekreterarens inrättade High-level Panel uttryckte att anticipatoriskt självförsvaret utgör internationell sedvanerätt, och att stater får vidta militära åtgärder när hot om en väpnad attack är överhängande och den militära åtgärden anses proportionerlig.⁷⁶ Det anticipatoriska självförsvaret är ett polariserande ämne där olika stater fortsätter att ha fundamentalt olika inställningar.⁷⁷

3.2.3 Enligt judiciella avgöranden

Domstolens avgöranden är endast bindande för parterna i det enskilda fallet,⁷⁸ vilket innebär att folkrätten saknar den typ av praxis som förekommer i nationell rätt. Fastän avgörandena inte är bindande så strävar ICJ efter att följa sina tidigare uttalanden, bl.a. då domstolen fastställer vissa åtgärder och faktorer som internationell sedvanerätt.⁷⁹

I *Nicaragua* bekräftas våldsförbudet och självförsvaret som internationell sedvanerätt, samt att den sedvanerättsliga självförsvarsrätten existerar parallellt med FN-stadgan.⁸⁰ En inneboende självförsvarsrätt är villkorad principerna om nödvändighet och proportionalitet, vilket förutsätter att våldet anses utgöra ett väpnat angrepp.⁸¹ En väpnad attack kräver ett visst våld av viss intensitet men även mindre militära aktioner kan innefattas, om de inte är rena gränsöverskridande incidenter. Det är därför viktigt att särskilja grava våldshandlingar som kan komma att utgöra väpnade angrepp från mindre allvarliga våldsanvändningar.⁸² I fallet bröt USA mot våldsförbudet, non-interventionsprincipen och suveränitetsprincipen, p.g.a. stödet till paramilitär i Nicaragua. USA hade bistått den nicaraguanska regeringen med ekonomiskt stöd, vilket upphörde när USA upptäckte att Nicaragua hade försett gerillan i El Salvador med vapen. El Salvador ansåg sig vara utsatta för en väpnad attack och USA nyttjade därför rätten till kollektivt självförsvaret genom att stödja paramilitär i Nicaragua. Självförsvaret var dock inte en möjlighet, bl.a. eftersom tillhandahållandet av vapen inte utgjorde en väpnad attack.⁸³

---

⁷⁶ UN, General Assembly, A/59/565, para. 188 (2004).

⁷⁷ Gray, s. 174–175.

⁷⁸ ICJ-stadgan, art. 59.

⁷⁹ Henriksen, s. 31.

⁸⁰ *Nicaragua*, para. 174, 179 och 190.

⁸¹ *Ibid.*, para. 176 och 194–195.

⁸² *Ibid.*, para. 191 och 195.

⁸³ *Ibid.*, para. 18–25, 237–238, 247–249, 251–252 och 292.

ICJ förtydligade även vissa förutsättningar rörande det väpnade angreppet i *Nuclear Weapons*, ett rådgivande yttrande. Det centrala i avgörandet är att självförsvarsrätten inte begränsas till att avse särskilda medel eller metoder. Huruvida ett väpnat angrepp föreligger bedöms utifrån den förväntade effekten och möjliga skador, och inte utifrån den typ av vapen som används.⁸⁴

Ytterligare ett relevant avgörande är *Oil Platforms*, vilket grundades i att USA förstörde Irans oljeplattformar i slutet på 80-talet. Iran hävdade att attackerna utgjorde brott mot parternas bilaterala traktat och mot folkrätten, medan USA hävdade självförsvar gentemot de iranska missilattackerna.⁸⁵ Självförsvar kan endast utövas om staten är utsatt för en väpnad attack och angreppet måste ha skett avsiktligt.⁸⁶ Även om en stat har rätt till självförsvar så måste åtgärden vara i proportion till angreppet och vara nödvändig, nödvändighetstolkningen sker alltid på en strikt objektiv grund. Vidare misslyckades USA med att bevisa en självförsvarssituation och ICJ konstaterade att inget väpnat angrepp förekom, därför hade USA inte rätt att använda självförsvar oavsett påstådda nödvändighet.⁸⁷

3.3 Tolkning och tillämpning av den anticipatoriska självförsvarsrätten

Art. 51 FN-stadgan reserverar en inneboende rätt till självförsvar i händelse av ett väpnat angrepp, under förutsättning att de sedvanerättsliga principerna om nödvändighet och proportionalitet beaktas. Anticipatoriskt självförsvar får vidtas som svar på ett pågående angrepp och enligt rådande, dock inte enhälliga, doktrin när en sådan attack är överhängande. Enhällighet är att vänta tills ICJ väljer att ta ställning.⁸⁸ Följaktligen finns legitimt stöd för att doktrinen utgör gällande rätt enligt både internationell sedvanerätt och art. 51.⁸⁹

3.3.1 Omedelbarhet

För att kunna bedöma legaliteten i en självförsvarsåtgärd beaktas omedelbarhet. Detta innebär att det väpnade angreppet, eller åtminstone hot om angrepp, ska vara överhängande.

---

⁸⁴ *Nuclear Weapons*, para. 39.

⁸⁵ *Oil Platforms*, para. 46–64

⁸⁶ Dinstein s. 209 och 213–214; *Oil Platforms*, para. 64.

⁸⁷ *Oil Platforms*, para. 73–78.

⁸⁸ Pejic, s. 5.

⁸⁹ Shaw, s. 1030.

Således beaktas bl.a. om tidigare attacker förekommit, vilket kan tyda på att hotet är verkligt. Stater måste alltid göra en avvägning gällande vilka konsekvenser ett anteciperat hot skulle kunna resultera i. För en sådan avvägning krävs att den förväntade attacken eller hotet ska vara nära förestående, men exakt hur nära i tiden är ovisst. Kravet anses dock inte uppfyllt om det finns tid att vända sig till säkerhetsrådet.⁹⁰

3.3.2 Nödvändighet

För att självförsvar ska anses lagenligt måste den vidtagna åtgärden vara nödvändig för att uppnå det avsedda ändamålet, varav alla fredliga medel måste ha blivit uttömda om de inte ansetts otillgängliga eller otillräckliga. Självförsvarsåtgärden måste således vara det enda alternativet för att förhindra en framtida eller en pågående attack. Av nödvändighetskravet följer även att hämndattacker alltid anses förbjudna. Ytterligare syftar nödvändighetsprincipen till att balansera flera intressen, en territorialstat ska inte behöva tåla att en annan stat kränker dess gränser men samtidigt ska inte en offerstat behöva utsättas för kränkningar för att egna extraterritoriella åtgärder är otillåtna.⁹¹

3.3.3 Proportionalitet

En del av nödvändighetsbedömningen består av proportionalitetsprincipen, eftersom en attack inte anses proportionerlig om den inte är nödvändig. Proportionalitet avser en attacks intensitet och varaktighet, vilket påverkar nödvändigheten.⁹² Det sedvanerättsliga kravet på proportionalitet⁹³ innebär att *jus ad bellum* ytterligare begränsar offerstatens möjlighet att vidta självförsvar. Principen innebär också att den defensiva staten inte får använda mer våld än vad som rimligen krävs för att besegra hotet. Såväl typen som mängden våld ska vara berättigat i förhållande till hotet och begränsningen är även geografisk då våldet ska rikta in sig på det territorium där hotet kommer från. Vidare är extraterritoriella attacker beroende av att hotet faktiskt existerar, därför måste våldet upphöra och ett tillbakadragande påbörjas så fort som hotet elimineras.⁹⁴

---

⁹⁰ Dinstein, s. 233–234; Henriksen, s. 275–277.

⁹¹ Schmitt (2011) s. 5.

⁹² Gray, s. 159.

⁹³ *Nicaragua*, para. 176.

⁹⁴ Schmitt (2011) s. 6.

4 Anticipatoriskt självförsvar i förhållande till en annan stats suveränitet

Att bedöma legaliteten vid en extraterritoriell *targeting* är en tvåstegsprocess, genom *jus ad bellum* och *jus in bello*.⁹⁵ I enlighet med uppsatsens syfte utreds endast det första steget, för att fastställa huruvida en stats våldsanvändning på en annan stats territorium överensstämmer med *jus ad bellum*. I tidigare kapitel fastställs att det anticipatoriska självförsvaret kan utgöra gällande rätt, med hänvisning till internationell sedvanerätt och FN-stadgan. Utgångspunkten för att besvara forskningsfrågan är således att doktrinen är en legitim folkrättslig företeelse, när hotet om väpnad attack är överhängande och principerna om nödvändighet och proportionalitet beaktas.⁹⁶ I de följande avsnitten behandlas den tredje statens ställning och huruvida dess suveränitet begränsar det anticipatoriska självförsvarets användning av drönarattacker,⁹⁷ utöver begränsningarna som de sedvanerättsliga principerna medför.

Det finns en tydlig spänning mellan de två motstående men förenade intressena självförsvar och suveränitet, varav självförsvar kan härledas ur suveränitetsprincipen.⁹⁸ Suveränitet ger upphov till samtyckesprincipen, där stater utifrån sitt självbestämmande kan samtycka till att begränsa sin suveränitet genom exempelvis FN-stadgan.⁹⁹

I den utsträckning en drönarattack inskränker en annan stats suveränitet regleras våldet i art. 2(4) FN-stadgan. Våldets lagenlighet bedöms i förhållande till territorialstaten, vilket kräver rättfärdigande i form av samtycke eller självförsvar. En stats rätt till territoriell okränkbarhet måste förstås mot bakgrund av dess motsvarande skyldighet att skydda en tredje stats legitima intresse att inte få sina gränser kränkta, vilket faller inom den tredje statens suveränitet. I brist på självförsvar eller samtycke anses våld på en tredje stats territorium utgöra en aggression.¹⁰⁰

---

⁹⁵ Pejic, s. 5.

⁹⁶ Se kapitel 3 och avsnitt 1.2.

⁹⁷ Jfr *Nuclear Weapons*, para. 39.

⁹⁸ Schwarzenberger, s. 328–330 och 333.

⁹⁹ *Ibid.*, s. 211–212.

¹⁰⁰ Melzer (2013) s. 21–22.

4.1 Parterna i en internationell väpnad konflikt

Hot om väpnad attack är en grundläggande förutsättning för att anticipatoriskt självförsvar ska få utövas. Attacken kan ta form av en direkt invasion eller ske genom en gränsöverskridande attack med drönare. För att självförsvarsrätten ska inträda måste inte attacken ha ägt rum på offerstatens territorium.¹⁰¹ Attacken mot Soleimani är ett tydligt exempel, då USA hävdade självförsvar gentemot Iran med den iranska toppgeneralen som måltavla på irakiskt territorium.

Den stat som hotar med ett väpnat angrepp är angreppsstat och motparten, den som syftar till självförsvar, är offerstaten. Anticipatoriskt självförsvar kan utövas direkt mot en angreppsstat på dess territorium eller riktas mot angreppsstaten fastän våldet äger rum på en tredje stats territorium. Den tredje staten benämns även som territorialstat, eftersom staten inte är part i konflikten utan involveras genom sitt territorium. Även om det är möjligt att angreppsstaten rent faktiskt inte har utfört ett angrepp, till följd av det anticipatoriska självförsvaret, tar diskussionen fäste vid angreppsstaten som första agerande stat. Om inget angrepp har skett har offerstaten inte heller tagit skada än, men staten anteciperar ett angrepp och vill därför vidta åtgärder.

4.2 En tredje stats ställning

Om en drönerattack inskränker en annan stats suveränitet inträder regelverket om mellanstatligt våld, för att avgöra våldets legalitet i förhållande till en tredje stats territorium. I princip hamnar staters våldsanvändning alltid under art. 2(4) FN-stadgan, vilket även omfattar *targeted killings* med drönare. Sådan extraterritoriell våldsanvändning måste rättfärdigas med hänsyn till våldsförbudet, vilket omfattar att beakta territorialstatens ställning. Rättfärdigandet bör lämpligen anses accepterat i folkrätten och av staterna, så som samtycke från territorialstaten, våldsauktorisering av FN:s säkerhetsråd eller självförsvar.¹⁰² Följaktligen ställs en offerstats rätt till anticipatoriskt självförsvar mot territorialstatens suveränitet, för att utröna huruvida en tredje stats ställning i konflikten påverkar synen på en offerstats drönerattack som legitimt självförsvar.

---

¹⁰¹ Jfr Dinstein, s. 213; Henriksen, s. 275.

¹⁰² Jfr Melzer (2013) s. 21–22.

4.2.1 Aktiv involvering

Vid en anteciperad väpnad attack mellan två stater kan en tredje stats territorium involveras på olika sätt. En aktiv involvering i konflikten innebär att territorialstaten antingen är allierad eller ockuperad av en part. Exempelvis kan en självförsvarsåtgärd ske via offerstatens ockuperade territorialstat, om angreppsstaten inkräktat på den tredje statens territorium. Alternativt kan en angreppsstat vara allierad och därför ha inrättat egna baser på den tredje statens territorium, varför det riktade självförsvaret kan träffa måltavlor från angreppsstaten på territorialstaten. Oavsett partskap i konflikten ställs krav på att självförsvarsåtgärden utgör ett legitimt undantag till våldsförbudet, där de sedvanerättsliga principerna beaktas i förhållande till såväl angreppsstaten som territorialstaten.¹⁰³

4.2.2 Passiv involvering

Om en tredje stat skulle samtycka till en annan stats våld på sitt territorium anses det utgöra ett legitimt våldsanvändande, i förhållandet mellan offer- och territorialstat. Förklarligt kan territorialstaten endast samtycka till sådant våld som staten själv har rätt att använda, då våldsanvändning alltid måste ske i enlighet med *jus ad bellum*.¹⁰⁴ Samtycke innebär att den tredje staten är passivt involverad i konflikten, som assisterande stat. Offerstaten inskränker inte den tredje statens suveränitet, men våldsförbudet i förhållande till angreppsstatens suveränitet måste fortfarande beaktas. Såväl en offerstat som en assisterande stat ställs till svars för att självförsvarsåtgärden har uppfyllt de sedvanerättsliga kraven för anticipatoriskt självförsvaret, annars anses båda stater bryta mot våldsförbudet.¹⁰⁵

4.2.3 Ingen involvering

En självförsvarsåtgärd som vidtas på den tredje statens territorium utan statens samtycke medför att territorialstaten blir involverad i konflikten enbart p.g.a. sitt territorium. Då staten inte har tagit egentlig ställning i konflikten uppkommer ett rättsligt dilemma, mellan suveränitets- och självförsvarsprincipen.¹⁰⁶

---

¹⁰³ Jfr Dinstein, s. 216–217.

¹⁰⁴ Jfr Schmitt (2011) s. 4.

¹⁰⁵ Jfr Dinstein, s. 213; Schmitt (2011) s. 5.

¹⁰⁶ Jfr Schmitt (2011) s. 4; Melzer (2013) s. 21.

I syfte att balansera principerna är offerstaten skyldig att uppmana territorialstaten att säkerställa territoriets okränkbarhet. Om den tredje staten följer uppmaningen anses all intervention otillåtet, vilket följer av nödvändighets- och proportionalitetsprincipen. En åtgärd anses nödvändig om det inte finns andra tillgängliga alternativ för att förhindra en anteciperad attack, som när territorialstaten väljer att inte uppfylla sina skyldigheter. En tredje stats agerande bedöms således i enlighet med *unable or unwilling*-doktrinen. Om en tredje stat är oförmögen eller ovillig att vidta åtgärder får en offerstat använda drönarattacker som självförsvar, för att hindra de olagliga aktiviteterna. Förutsättningen är att angreppsstaten inte bara har agerat i förhållande till offerstaten utan även gentemot territorialstaten genom att befinna sig på den tredje stats territorium. Självförsvarsrätten får följaktligen företräde, eftersom offerstaten genom sin uppmaning anses ha beaktat territorialstatens suveränitet.¹⁰⁷

Drönanvändning i form av *targeted killings* blir särskilt relevant i förhållande till en tredje stats oförmögenhet, i syfte att uppnå nödvändighetskravet. Exempelvis kan en territorialstat vara oförmögen och offerstaten kan ha bättre möjlighet att få tillförlitlig information och nå svåråtkomliga utrymmen genom drönare. Att samtycke saknas anses inte kunna rättfärdiga en inskränkning av offerstatens rätt till självförsvar, varför agerandet inte står i strid med non-interventionsprincipen. Dock måste självförsvaret anses nödvändigt och proportionellt för att rättfärdiga våldet mot angreppsstaten.¹⁰⁸

Neutralitet

Vid en internationell väpnad konflikt ger neutralitetsrätten en separat grund för att bedöma gränsöverskridande attackers legalitet. En stat kan oberoende av en formell neutralitetsförklaring anses neutral om staten inte deltar i ett väpnat angrepp, enligt en extensiv tolkning av neutralitetsrätten.¹⁰⁹ I en mellanstatlig konflikt följer en tredje stats neutralitet med skyldigheter, som att försäkra att statens territorium inte används i krigförande syften. Möjligen kan en neutral stats skyldigheter utsträcka sig till att omfatta situationer med ett överhängande väpnat angrepp, eller ett hot om sådant angrepp. Den legala grunden för detta är självförsvarsrätten.¹¹⁰

---

¹⁰⁷ Jfr Schmitt (2011) s. 5 och 7.

¹⁰⁸ Jfr Schmitt (2011) s. 6; Melzer (2013) s. 23.

¹⁰⁹ Jfr Schmitt (2011) s. 7; Schmitt (2013) s. 83–84.

¹¹⁰ Jfr Schmitt (2011) s. 7.

Om stöd för en analogi anses finnas är en neutral stat skyldig att förhindra våldsanvändning på sitt territorium, även vid anticipatoriskt självförsvar. Om en offerstat skulle vidta åtgärder mot en neutral tredje stat utgör det inte bara ett brott mot det allmänna våldsförbudet utan även ett brott mot neutralitetsrätten. Det krävs dock mer än en ren överflygning av den neutrala statens gränser, eftersom brott mot neutraliteten också förutsätter en väpnad attack.¹¹¹

I vissa situationer måste även en neutral stat tolerera att få sina gränser kränkta. Om territorialstaten är oförmögen eller ovillig att förhindra att dess territorium används av en krigförande stat så får offerstaten bruka våld i form av självförsvar. Detta förutsätter att angreppsstaten även opererar på territorialstatens område. Territorialstaten kan således få acceptera nödvändiga och proportionerliga självförsvarsåtgärder om staten uppmanats att uppfylla sina skyldigheter men ändå inte gjort detta, fastän territorialstaten har fått en rimlig tid på sig att vidta åtgärder. Detta följer av att offerstaten inte ska gå miste om sin självförsvarsrätt för att den neutrala staten inte kunde eller ville uppfylla sina skyldigheter. Dock måste ändå de sedvanerättsliga principerna beaktas, och fastän gränsöverskridandet inte strider mot territorialstatens suveränitet så måste det anticipatoriska självförsvaret anses rättfärdiga våldsanvändningen.¹¹²

---

¹¹¹ Jfr Dinstein s. 217; Schmitt (2011) s. 7.

¹¹² Jfr Schmitt (2013) s. 86–89; Melzer (2013) s. 22.

5 Avslutande analys och diskussion

Det anticipatoriska självförsvaret befinner sig inom ramen för en tredje stats suveränitet, vilket påverkas av de sedvanerättsliga principerna om nödvändighet, proportionalitet och omedelbarhet. Den metod och de medel som en självförvarsåtgärd omfattar kräver rättfärdigande med hänsyn till principerna, men det finns ingen särskild begränsning avseende *targeted killings* genom drönarattacker enligt *jus ad bellum*. I förhållande till nödvändighets- och proportionalitetsprincipen kan drönarattacker vara att föredra. Om drönare möjliggör underrättelseinformation som tyder på ett faktiskt överhängande väpnat angrepp talar detta för att attacken anses nödvändig på territorialstatens område vid det specifika tillfället. Proportionalitetsmässigt kan även riktade drönarattacker anses mindre ingripande än markinvasioner. Oavsett vilket tillvägagångssätt som används är det offerstaten som bär bevisbördan för att självförvarsåtgärden har avvärjt ett väpnat angrepp, i enlighet med de sedvanerättsliga kraven.

Staters inneboende rätt till självförsvaret följer av att stater är suveräna entiteter med en oförneklig territoriell integritet. Det finns en påtaglig spänning mellan självförvarsrätten och suveränitetsprincipen, eftersom en stats intresse av att försvara sig ställs mot en annan stats intresse av att inte få sina gränser kränkta. Spänningen fråntar dock inte faktumet att självförsvaret kan vara det mest typiska uttrycket för en stats suveränitet. Två motstående skyddsintressen härleds alltså från samma princip om suveränitet. Självförsvaret begränsas alltid av en stats suveränitet, då premisserna gällande suveränitet och non-intervention är integrerade i utformningen av självförvarsrätten. I våldsförbudet betonas vidare territoriell integritet, varför en del av självförsvarets legitimitetsanspråk är knutet till territoriella faktorer.

Territorialstatens suveränitet är inte beroende av vilken ställning staten antar i en konflikt. En tredje stat har alltid fullständig territoriell suveränitet – oberoende av en aktiv, passiv, neutral eller icke-ställning i konflikten. För att rättfärdiga sitt anticipatoriska självförsvaret måste offerstaten alltid beakta de sedvanerättsliga principerna, genom att bevisa existensen av ett överhängande hot. Saknas tillräcklig bevisning anses en offerstat ha brutit mot det allmänna våldsförbudet, non-interventionsprincipen och suveränitetsprincipen, förklätt med illegitima självförvarsargument.

Den tredje statens ställning påverkar inte dess territoriella suveränitet, men det kan påverka en offerstats förutsättningar att utöva självförsvar. Om territorialstaten samtycker till en attack så har offerstatens självförsvarsrätt företräde framför territorialstatens suveränitet, vilket grundas i ett ställningstagande som följer av suveränitetsprincipen. Anticipatoriskt självförsvar som utförs på en passiv tredje stat måste inte rättfärdigas gentemot den tredje staten, eftersom en intervention inte har inträffat.

För en territorialstat som inte har tagit ställning i konflikten kan undantag till det allmänna våldsförbudet aktualiseras. En tredje stat kan behöva tolerera att få sina gränser kränkta om staten är oförmögen eller ovillig att vidta egna åtgärder, för att förhindra att territoriet utnyttjas av angreppsstaten. Om offerstaten utan framgång har uppmanat territorialstaten att vidta åtgärder så får självförsvar utövas för att stoppa aktiviteterna på territoriet. Suveränitetsprincipen har således beaktats, då *unable or unwilling*-doktrinen tillämplighet är villkorad offerstatens uppmaning. Ytterligare kan en extensiv tolkning av neutralitet medföra en separat bedömningsgrund för neutrala stater – brott mot neutralitetsrätten.

Att en stats suveränitet begränsar en annan stats rätt till anticipatoriskt självförsvar följer av suveränitetsprincipen. Territorialstatens ställning i konflikten påverkar offerstatens möjlighet till självförsvar, i en extensiv riktning. Utgångspunkten i alla konflikter, oberoende tredje stat, är att självförsvar måste kunna rättfärdiga suveränitetsinskränkningen. En tredje stats ställning påverkar alltid självförsvarsrätten när staten samtycker till en attack, samt när en stat som inte har tagit ställning eller är neutral i konflikten anses oförmögen eller ovillig att hindra angreppsstaten från att agera på territorialstaten. En avvägning mellan de motstående intressena ger företräde till självförsvarsrätten p.g.a. att suveränitetsprincipen redan har beaktats. Detta verkar till fördel för offerstaten, då självförsvaret inte behöver rättfärdigas med hänsyn till territorialstaten utan endast gentemot angreppsstaten. Då ingen intervention har ägt rum på territorialstaten så behöver offerstaten endast bevisa att det anticipatoriska självförsvaret gentemot angreppsstaten står i överensstämmelse med de sedvanerättsliga principerna, varför en inskränkning i angreppsstatens suveränitet anses legitimt.

Sammanfattningsvis är det anticipatoriska självförsvaret kontroversiellt, men det finns också tydligt stöd för dess rättsenlighet. Självförsvarets legalitet och legitimitet är inte enbart villkorat principerna om nödvändighet, proportionalitet och omedelbarhet, utan även av den tredje statens ställning i konflikten.

Käll- och litteraturförteckning

Litteratur

Brownlie, Ian, *International Law and the Use of Force by States*, Clarendon, Oxford, 1981 [1963].

Dinstein, Yoram, *War, Aggression and Self-defence*, 6. ed., Cambridge University Press, 2017.

Dixon, Martin, *Textbook on International Law*, 7. ed., Oxford University Press, Oxford, 2013.

Gray, Christine D., *International Law and the Use of Force*, 4. ed., Oxford University Press, Oxford, 2018.

Henriksen, Anders, *International Law*, Oxford University Press, Oxford, 2017.

Kleineman, Jan, "Rättsdogmatisk metod": Nääv, Maria & Zamboni, Mauro (red.), *Juridisk metodlära*, andra upplagan, Studentlitteratur, Lund, 2018.

Linderfalk, Ulf (red.), *Folkrätten i ett nötskal*, 2., [utök. och uppdaterade uppl.], Studentlitteratur, Lund, 2012.

Malanczuk, Peter, *Akehurst's Modern Introduction to International Law*, 7. ed. Routledge, London, 1997.

Melzer, Nils, *Targeted Killing in International Law*, Oxford University Press, Oxford, 2008.

Schwarzenberger, Georg, *The Fundamental Principles of International Law*, The Hague Academy of International Law, 1955.

Shaw, Malcom N., *International Law*, 5. ed., Cambridge University Press, 2003.

Artiklar

Bordelon, Chris, "The Illegality of the U.S. Policy of Preemptive Self-Defense Under International Law", 9 Chap. L. Rev. 111 (2005),
<https://www.chapman.edu/law/_files/publications/CLR-9-1-chris-bordelon.pdf> (besökt 2020-04-29).

Casey-Maslen, Stuart, "Pandora's box? Drone Strikes under Jus Ad Bellum, Jus In Bello, and International Human Rights Law", International Review of the Red Cross (30 juni 2012),
<<https://e-brief.icrc.org/wp-content/uploads/2016/09/17-Pandoras-box-Drone-strikes-under-jus-ad-bellum.pdf>> (besökt 2020-05-20).

Pejic, Jelena, "Extraterritorial Targeting by Means of Armed Drones: Some Legal Implications", International Review of the Red Cross (4 maj 2015),
<<https://www.icrc.org/en/document/jelena-pejic-extraterritorial-targeting-means-armed-drones-some-legal-implications>> (besökt 2020-05-01).

Melzer, Nils, "Human Rights Implications of the Usage of Drones and Unmanned Robots in Warfare", European Parliament, Policy Department – Directorate-General for External Policies (3 maj 2013),
<https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/410220/EXPO-DROI_ET%282013%29410220_EN.pdf> (besökt 2020-05-10).

Murphy, Sean D., "The Doctrine of Preemptive Self-Defense", 50 Vill. L. Rev. 699 (2005)
<<https://digitalcommons.law.villanova.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1215&context=vlr>> (besökt 2020-04-28).

Schmitt, Michael N., "Drone Attacks Under the Jus ad Bellum and Jus in Bello: Clearing the 'Fog of Law'", Yearbook of International Humanitarian Law, Forthcoming (2 mars 2011),
<<https://ssrn.com/abstract=1801179>> (besökt 2020-05-20).

Schmitt, Michael N., "Extraterritorial Lethal Targeting: Deconstructing the Logic of International Law", Columbia Journal of Transnational Law, Vol. 52 (27 november 2013),
<<https://ssrn.com/abstract=2226359>> (besökt 2020-05-20).

Sloane, Robert D., "The Cost of Conflation: Preserving the Dualism of Jus ad Bellum and Jus in Bello in the Contemporary Law of War", 34 Yale J. Int'l L (26 augusti 2008), <digitalcommons.law.yale.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1352&context=yjil> (besökt 2020-04-23).

Internationella konventioner

Förenta Nationernas stadga, signerad i San Francisco den 26 juni 1945, i kraft den 24 oktober 1945, 1 UNTS XVI,

<<https://fn.se/wp-content/uploads/2016/07/FN-stadgan.pdf>> på svenska (besökt 2020-05-10),

<<https://www.un.org/en/sections/un-charter/un-charter-full-text/>> på engelska (besökt 2020-05-01),

<<https://www.un.org/fr/charter-united-nations/>> på franska (besökt 2020-05-20).

Stadga för den Internationella domstolen, öppnad för undertecknande den 26 juni 1945, i kraft den 24 oktober 1945, 1 UNTS XVI <<https://fn.se/wp-content/uploads/2016/07/FN-stadgan.pdf>> (besökt 2020-04-08).

Wienkonventionen om traktaträtten, öppnad för undertecknande den 23 maj 1969, i kraft den 27 januari 1980, <<https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%201155/volume-1155-I-18232-English.pdf>> (besökt 2020-04-08) [cit: VCLT].

FN-dokument

The United Nations Conference on International Organization, Security Council, Vol. XII, Regional Arrangements, Doc. 576 III/4/9 (25 maj 1945),

<<https://digitallibrary.un.org/record/1300969>> (besökt 20-05-15) [cit: UNCIO Vol. XII].

United Nations, General Assembly resolution, *Definition of Aggression*, A/RES/3314 (XXIX) (14 december 1974), <[https://undocs.org/en/A/RES/3314\(XXIX\)](https://undocs.org/en/A/RES/3314(XXIX))> (besökt 2020-04-25).

United Nations, General Assembly, *Report of the High-level Panel on Threats, Challenges and Change, A More Secure World: Our Shared Responsibility*, A/59/565 (2 december 2004), <<https://undocs.org/A/59/565>> (besökt 2020-05-01).

United Nations, Security Council resolution 1368 (2001), *Threats to International Peace and Security Caused by Terrorist Acts*, S/RES/1368 (12 september 2001), <[https://undocs.org/S/RES/1386\(2001\)](https://undocs.org/S/RES/1386(2001))> (besökt 2020-04-22).

United Nations, Security Council, Kelly Craft, *United States Mission to the United Nations* (8 januari 2020), <<https://assets.documentcloud.org/documents/6609717/Art-51-Letter.pdf>> (besökt 2020-04-05).

United Nations, Security Council, *Letter dated 20 September 2014 from the Permanent Representative of Iraq to the United Nation addressed to the President of the Security Council*, S/2014/691 (22 september 2014), <https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2014_691.pdf> (besökt 2020-04-13).

United Nations, Security Council, *Letter dated 25 June 2014 from the Permanent Representative of Iraq to the United Nations addressed to the Secretary-General*, S/2014/440 (25 juni 2014), <<https://undocs.org/S/2014/440>> (besökt 2020-04-13).

United Nations, Security Council, Security Council resolution 1373 (2001), *On Threats to International Peace and Security Caused by Terrorist Acts*, S/RES/1373 (28 september 2001), <[https://undocs.org/S/RES/1373\(2001\)](https://undocs.org/S/RES/1373(2001))> (besökt 2020-04-22).

Elektroniska källor

Baker, Peter, Bergman, Ronen, D. Kirkpatrick, David, E. Barnes, Julian & J. Rubin Alissa, ”Seven Days in January: How Trump Pushed U.S. and Iran to the Brink of War”, *The New York Times* (11 januari 2020), <[nytimes.com/2020/01/11/us/politics/iran-trump.html?smid=nytcore-ios-share](https://www.nytimes.com/2020/01/11/us/politics/iran-trump.html?smid=nytcore-ios-share)> (besökt 2020-04-11).

Bergman, Ronen, Cumming-Bruce, Nick, Decker, Ben Edmondson, Catie, Fassihi, Farnaz, Gibbons-Neff, Thomas, Hubbard, Ben, Jakes, Lara, Kershner, Isabel, Mueller, Benjamin, Nassivera, Joan, Peltier, Elian, Perlroth, Nicole, Specia, Megan, Sullivan, Eileen & Yuhas, Alan, ”The Killing of Gen. Qassim Suleimani: What We Know Since the U.S. Airstrike”, *The New York Times* (3 januari 2020), <[nytimes.com/2020/01/03/world/middleeast/iranian-general-qassem-soleimani-killed.html](https://www.nytimes.com/2020/01/03/world/middleeast/iranian-general-qassem-soleimani-killed.html)> (besökt 2020-04-11).

Chung, Andres, "U.S. 'Self-defense' Argument for Killing Soleimani Meets Skepticism", Reuters (4 januari 2020), <[reuters.com/article/us-iraq-security-blast-legal-analysis/u-s-self-defense-argument-for-killing-soleimani-meets-skepticism-idUSKBN1Z301R](https://www.reuters.com/article/us-iraq-security-blast-legal-analysis/u-s-self-defense-argument-for-killing-soleimani-meets-skepticism-idUSKBN1Z301R)> (besökt 2020-05-01).

Foreign Relations of the United States: Diplomatic Papers, General: The United Nations, Volume I, Chapter: V: May 8-May 31, Documents 216–262 (1945), <<https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1945v01>> (besökt 2020-05-10).

ICRC, "The ICRC's mandate and mission", <[icrc.org/en/mandate-and-mission](https://www.icrc.org/en/mandate-and-mission)> (besökt 2020-04-20).

Nationalencyklopedin, drönare, Johan Warell och Lennart Berns, <<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/drönare>> (besökt 2020-04-21).

U.S. Department of Defense, "Immediate release: Statement by the Department of Defense" (2 januari 2020), <[defense.gov/Newsroom/Releases/Release/Article/2049534/statement-by-the-department-of-defense/](https://www.defense.gov/Newsroom/Releases/Release/Article/2049534/statement-by-the-department-of-defense/)> (besökt 2020-04-15).

U.S. Department of Defense, Jim Garamone, "Trump: No Casualties in Iranian Missile Attack, U.S. Won't Allow Nuclear Iran" (8 januari 2020), <[defense.gov/Explore/News/Article/Article/2052632/trump-no-casualties-in-iranian-missile-attack-us-wont-allow-nuclear-iran/](https://www.defense.gov/Explore/News/Article/Article/2052632/trump-no-casualties-in-iranian-missile-attack-us-wont-allow-nuclear-iran/)> (besökt 2020-04-13).

Yale Poorvu Center for Teaching and Learning, "Scholarly vs. Popular Sources", <<https://poorvucenter.yale.edu/writing/using-sources/principles-citing-sources/scholarly-vs-popular-sources>> (besökt 2020-04-18).

Rättsfallsförteckning

International Court of Justice

Case concerning Oil Platforms (Islamic Republic of Iran v. United States of America), Judgement of 6 November 2003, ICJ Reports, p. 161 <<https://www.icj-cij.org/files/case-related/90/090-20031106-JUD-01-00-EN.pdf>> [cit: *Oil Platforms*].

Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons, Advisory Opinion of 8 July 1996, ICJ Reports 1996, p. 226 <<https://www.icj-cij.org/files/case-related/95/095-19960708-ADV-01-00-EN.pdf>> [cit: *Nuclear Weapons*].

Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua (Nicaragua v. United States of America), Merits, Judgement of 27 June 1986, ICJ Reports 1986, p. 14 <<https://www.icj-cij.org/files/case-related/70/070-19860627-JUD-01-00-EN.pdf>> [cit: *Nicaragua*].

United States Diplomatic and Consular Staff in Tehran (United States of America v. Iran), Judgement of 24 May 1980, ICJ Reports 1980, p. 3 <<https://www.icj-cij.org/files/case-related/64/064-19800524-JUD-01-00-EN.pdf>> [cit: *Teheran*].